

Simon McBurney (životopis)

„Anglické divadlo má úctyhodnú tradíciu. Simon McBurney a *Complicité* nie sú jej súčasťou; vytvorili si svoju vlastnú, vďaka čomu sú takí špeciálni, takí vzácní.“

Peter Brook

Herec, spisovateľ a režisér Simon McBurney je jedným z najinovatívnejších a najvplyvnejších divadelníkov súčasnosti. V roku 1983 spoluzaložil súbor *Complicité* (pôvodne *Théâtre de Complicité*). Opakovane spolupracoval s tými istými scénografmi, producentmi, hercami a spisovateľmi (vrátane dvadsaťpäťročnej spolupráce s Johnom Bergerom, ktorý zomrel v roku 2017), aby mohol realizovať kolektívny tvorivý proces založený na dôkladnom výskume. V tomto procese sa spája intenzívna fascinácia jazykom s vierou, že všetky zložky divadla by mali byť výpovedné.

McBurney sústavne posúva hranice divadelnej formy, či už vytvára pôvodné diela alebo adaptácie pre divadlo, operu, či film alebo znovuobjavuje klasikov na Broadwayi.

Popri písaní a režirovaní pôvodných diel priniesol na javiská hry známych autorov a adaptoval mnohé literárne diela. Jeho adaptácia *Majstra a Margaréty* (2012) bola hlavnou inscenáciou Avignonského festivalu, kde v tom roku pôsobil ako „artiste associé“ (spolupracujúci umelec). Jeho najnovšou adaptáciou je *Netrpezlivosť srdca* (2016) od Stefana Zweiga pre Schaubühne Ensemble Berlin.

Uplynulých dvadsať rokov sa vo svojej práci opakovane vracia k politickým, spoločenským a filozofickým otázkam o živote, myslení a konaní nás ako spoločnosti. Komplexné myšlienky skúma a odhaľuje prostredníctvom ohromujúcej divadelnosti, ktorá sa nebojí spájať najstaršie divadelné formy so súčasnými technológiami.

Hra *Mnemonic* (1999 – 2004) o vzťahu medzi pamäťou, pôvodom a identitou odštartovala jeho fascináciu myšliou a vedomím. Tejto téme sa naposledy venoval v inscenácii *Stretnutie*, ktorú pripravil na objednávku Edinburského medzinárodného festivalu v roku 2015, ale ktorá neskôr absolvovala veľké turné po Európe.

Hra *Stratené číslo* (2007) bola inšpirovaná vzťahom medzi Cambridským matematikom Hardym a najväčším indickým matematikom Srinivasa Ramnujanom.

McBurneyho dôraz na muzikálnosť bolo možné vidieť aj v inscenácii *Ulica krokodílov*, ktorá vznikla na báze diela Poľského umelca Bruna Schulza.

Dielo McBurneyho a jeho skupiny spôsobilo výrazné premeny v britskom divadle posledných troch desaťročí a ovplyvnilo mnohých divadelníkov na celom svete. Je prvým cudzincom oceneným prestížnou japonskou cenou Yomiuri za najlepšiu réžiu (2011) a nositeľom mnohých ďalších cien a čestných doktorátov.

Preložil: Ján Tomandl